

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा ५ र सूचनाको
हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम
सार्वजनिक गरिएको विवरण

(२०७९ श्रावण देखि २०७९ असोज मसान्त सम्म सम्पादित प्रमुख क्रियाकलापहरूको विवरण)

स्वतःप्रकाशन

१०/११/२०७९
२०७९ श्रावण देखि २०७९ असोज सम्म सम्पादित प्रमुख क्रियाकलापहरूको विवरण
संस्कृत तथा पर्यटन मन्त्रालय
बागमती प्रदेश सरकार
हेटौंडा, मकवानपुर

बागमती प्रदेश सरकार

संस्कृत तथा पर्यटन मन्त्रालय

हेटौंडा, मकवानपुर

२०७९ श्रावण देखि २०७९ असोज मसान्त सम्म सम्पादित प्रमुख
क्रियाकलापहरुको विवरण

स्वतःप्रकाशन

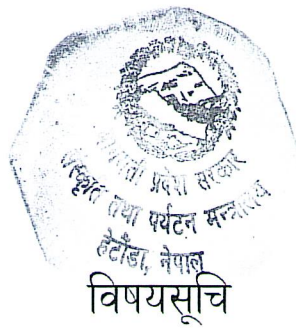
प्रकाशकः बागमती प्रदेश सरकार
संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालय
प्रशासन, योजना तथा अनुगमन महाशाखा

फोन नं. ०५७-५९०१२७

वेबसाइट: mocat.bagamati.gov.np

इमेतल: mocatbagamati@gmail.com

प्रकाशन: २०७९ कार्तिक

विषयसूचि

१.	मन्त्रालयको स्वरूप र प्रकृति.....	१
२.	मन्त्रालयको काम, कर्तव्य र अधिकार.....	२
३.	मन्त्रालयमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण	३
४.	मन्त्रालयबाट प्रदान गरिने सेवा	३
५.	मन्त्रालयको महाशाखा, शाखा र जिम्मेवार अधिकारी, सम्बन्धित शाखा प्रमुख	४
६.	सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि.....	४
७.	निवेदन उजुरी उपर निर्णय गर्ने प्रकृया र अधिकारी.....	४
	(क) प्रकृया	४
	(ख) निर्णय गर्ने अधिकारी.....	५
८.	निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी.....	५
९.	सम्पादन गरेका कामको विवरण.....	५
१०.	सूचना अधिकारी, प्रवक्ता र प्रमुखको नाम पद.....	५
११.	ऐन, नियम, विनियम, कार्यविधि एवं निर्देशिकाको सूची.....	५
१२.	आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण	६
१३.	मन्त्रालयमा परेको सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सूचना दिइएको विषय.....	६
१४.	मन्त्रालयको वेबसाईट	६

१. मन्त्रालयको स्वरूप र प्रकृति

नेपालको संविधानले, नेपालका ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, धार्मिक, पुरातात्विक र प्राकृतिक सम्पदाहरूको पहिचान, संरक्षण, प्रवर्द्धन एवं प्रचार प्रसार मार्फत राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको महत्वपूर्ण आधारको रूपमा पर्यावरण अनुकूल पर्यटन उद्योगको विकास गर्ने, पर्यटन संस्कृतिको विकास गर्न आवश्यक वातावरण एवं नीति निर्माण गर्ने तथा पर्यटन उद्योगको लाभ वितरणमा स्थानीय जनतालाई प्राथमिकता दिने पर्यटन सम्बन्धी नीति रहेको छ ।

मूलुकको आर्थिक विकासको प्रमुख आधार पर्यटन क्षेत्र हो । यस क्षेत्रबाट विदेशी मुद्राको आर्जन, रोजगारी सिर्जना, समग्र आर्थिक विकास र समुन्नतिमा टेवा पुर्‍याउदै आएको छ । यस प्रदेशमा रहेका सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण र विकास गरी सो को आर्थिक उपयोग गर्ने तथा पर्यटनलाई यस प्रदेशको आर्थिक आधारको रूपमा ग्रामिण तह सम्म विकास र विस्तार गरी यसको प्रतिफल जनजीवनको तल्लो तह सम्म पुर्‍याउन संस्कृति र पर्यटन क्षेत्रको विविधिकरण, विस्तार र प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक रहेको छ ।

प्रदेश सरकार, मन्त्रपरिषद्को मिति २०७८/०८/१५ को निर्णयानुसार प्रदेश सरकार, बागमती प्रदेश (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ को नियम ७ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी प्रदेश सरकारले उक्त नियमावलीको अनुसूची -१ बमोजिम यस मन्त्रालयको स्थापना भएको हो ।

मन्त्रालयमा प्रदेश सचिव वा अधिकृतस्तर एघारौं/वाह्रौं तहका कर्मचारी, महाशाखा प्रमुख, शाखा प्रमुख र सहायक कर्मचारीहरू रहेका छन् । मन्त्रालय मकवानपुर जिल्लाको हेटौँडाको हुप्राचौर स्थित रहेको छ । मन्त्रालय मातहत देहायका ३ वटा अस्थायी कार्यालयहरू रहेका छन् ।

सि.नं.	कार्यालयको नाम	कार्यालयको फोन नं.
१.	पर्यटन विकास योजना, हेटौँडा, मकवानपुर	०५७-५२०२८६
२.	उपत्यका पर्यटन कार्यालय, सानो हात्तिवन, ललितपुर	०१-५९९२५४७
३.	पर्यटन विकास योजना ईकाइ कार्यालय, नयाँबानेश्वर, काठमाण्डौ	०१-४९९५८९८

२. मन्त्रालयको काम, कर्तव्य र अधिकार

प्रदेश सरकार, मन्त्रपरिषद्को मिति २०७८।०८।१५ को निर्णयानुसार प्रदेश सरकार, बागमती प्रदेश (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ को नियम ७ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी प्रदेश सरकारले उक्त नियमावलीको अनुसूची -२ बमोजिम यस मन्त्रालयलाई तोकिएका काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

सि.नं.	कार्य जिम्मेवारी
१.	प्रादेशिक पर्यटन विकासको नीति, कानून, मापदण्ड र योजना निर्माण, पूर्वाधार विकास, प्रवर्द्धन र नियमन;
२.	पर्यटक प्रहरी समन्वय;
३.	पर्यटकीय होटल, रिसोर्ट, लज, ट्राभल तथा ट्रेकिङ एजेन्सी, गाईड, याप्टिङ आदिको दर्ता, अनुमति, नवीकरण र नियमन;
४.	संघीय कानून बमोजिम क्यासिने तथा चिष्टा दर्ता, अनुमति र नियमन;
५.	भाषा, लिपी, संस्कृति, ललितकला र धर्मको संरक्षण र प्रयोग सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन;
६.	ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक एवं कला र वास्तु कलात्मक दृष्टिकोणले महत्व बोकेका प्रादेशिकस्तरका दरबारहरूको संरक्षण, सम्भार, अध्ययन, अनुसन्धान र व्यवस्थापन;
७.	प्रादेशिकस्तरमा संग्रहालय स्थापना, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन;
८.	प्रदेशस्तरका पुरातात्विक महत्वका स्थल, ऐतिहासिक र धार्मिक सांस्कृतिक सम्पदा प्राचीन स्मारक, संग्रहालय, गढी सांस्कृतिक धरोहर सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन एवम् संरक्षण, सम्भार, अध्ययन, अनुसन्धान, उत्खनन तथा पुननिर्माण;
९.	धर्म, परम्परा र गुठी अन्तर्गत चली आएका विभिन्न जात्रा, पर्वहरूको सञ्चालन र व्यवस्थापन;
१०.	संस्कृतिको विकास सम्बन्धी नीति तथा कानून तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन;

[Handwritten signature]

३. मन्त्रालयमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण

संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालयको सचिवमा नेपाल सरकारका राजपत्रांकित प्रमथ श्रेणीको सचिव रहने व्यवस्था रहेको छ । मन्त्रालयको पर्यटन तथा संस्कृति महाशाखा र प्रशासन, योजना तथा अनुगमन महाशाखा गरी २ वटा महाशाखाहरू सहित २५ जनाको दरबन्दी रहेको छ । त्यसै गरी मन्त्रालय मातहतका ३ वटा कार्यालयमा ४४ जनाको दरबन्दी र मन्त्रालयको २५ समेत कुल ६९ जना कर्मचारीको दरबन्दी रहेको छ ।

१. पर्यटन विकास आयोजना, हेटौडा: अधिकृतस्तर नवौं/दशौं तहको आयोजना प्रमुख रहने व्यवस्था रहेको छ । पर्यटन पूर्वाधार विकास एवम् योजना तथा अनुगमन शाखा, प्रशासन, पर्यटन प्रवर्द्धन तथा पर्यापर्यटन र आर्थिक प्रशासन शाखा ३ वटा शाखाहरू सहित २६ जनाको दरबन्दी रहेको छ ।
२. उपत्यका पर्यटन कार्यालय, सानोहात्तिवन, ललितपुर: अधिकृतस्तर नवौं/दशौं तहको को कार्यालय प्रमुख रहने व्यवस्था रहेको छ । ट्राभल दर्ता तथा अनुगमन शाखा, पर्यटकीय होटल तथा ट्रेकिङ्ग दर्ता तथा अनुगमन शाखा, योजना तथा प्रशासन शाखा र आर्थिक प्रशासन शाखा ४ वटा शाखा सहित १९ जनाको दरबन्दी रहेको छ ।
३. पर्यटन विकास आयोजना इकाई कार्यालय काठमाण्डौ: अधिकृतस्तर सातौं/आठौं तहको इकाई प्रमुख रहने व्यवस्था रहेको छ । प्रशासन, पर्यटन प्रवर्द्धन तथा पर्यापर्यटन शाखा र आर्थिक प्रशासन शाखा २ वटा शाखा सहित २५ जनाको दरबन्दी रहेको छ ।

४. मन्त्रालयबाट प्रदान गरिने सेवा

यस मन्त्रालयबाट प्रदान गरिने मुख्य सेवाहरू देहायमा उल्लेख गरिए बमोजिम रहेका छन्

- ❖ संस्कृति तथा पर्यटन क्षेत्रको समग्र विकासका लागि चाहिने कानून, नीति, ऐन, नियम, नियमावली, कार्यविधि, मापडण्ड बनाउने,
- ❖ मन्त्रालय तथा मातहतका कार्यालयहरूबाट संस्कृति तथा पर्यटन क्षेत्रको विकासका लागि योजना छनौट गरी बार्षिक योजना तर्जुमा गर्ने,
- ❖ प्रदेश स्तरिय पर्यटकीय स्थलहरूको पहिचान, संरक्षण, सम्बर्द्धन गर्ने,
- ❖ प्रदेश भित्र ट्राभल, ट्राभल, ट्रेकिङ्ग, पर्यटक यातायतसेवा, जलयान, पर्यटक स्तरीय होटल, होमस्टे र पथ प्रदर्शकको इजाजत जारी, नविकरण, खारेजी लगायतका पर्यटन सेवाको नियमन तथा व्यवस्थापन गर्ने,
- ❖ आवश्यकता अनुसार व्यवसायीहरूको कार्यालयहरूको स्थलगत निरीक्षण गर्ने सहजीकरण गर्ने,
- ❖ संघ तथा स्थानीय निकायहरूका पर्यटन सम्बन्धी कार्यमा समन्वय र सहकार्य गर्ने,
- ❖ सम्बन्धित व्यवसायीहरूको नियमन र अनुगमन गर्ने,

- ❖ प्रदेश भित्रका पर्यटन व्यवसायीका संघ संस्थाहरूसंग समन्वय सहकार्य गर्ने, पर्यटन व्यवसायीहरूसंग आवश्यकताअनुसार अन्तरकृया र तालिम जस्ता कार्यक्रम संचालन गर्ने,
- ❖ प्रदेश भित्र पर्यटकीय पूर्वाधारहरूको विकास गर्ने,
- ❖ प्रदेश सरकारबाट पर्यटन सम्बन्धमा तोकिएका सम्पूर्ण कार्यहरू गर्ने

५. मन्त्रालयको महाशाखा, शाखा र जिम्मेवार अधिकारी, सम्बन्धित शाखा प्रमुख मन्त्रालयका महाशाखा, शाखा र जिम्मेवार अधिकारी देहायको तालिकामा उल्लेख भए बमोजिम रहेको छ ।

सि.नं.	सचिवालय/महाशाखा	शाखा	जिम्मेवार अधिकारी
२.	प्रदेश सचिव	सचिवालय	श्री रमेश पौडेल
३.	पर्यटन तथा संस्कृति महाशाखा	पर्यटन तथा पूर्वाधार शाखा	श्री उत्तम चापागाईं
		संस्कृति, पर्यापर्यटन तथा वातावरण शाखा	श्री उत्तम चापागाईं
४.	प्रशासन, योजना तथा अनुगमन महाशाखा	प्रशासन शाखा	श्री पुष्करचन्द्र घिमिरे
		आर्थिक प्रशासन शाखा	श्री विनोद श्रेष्ठ
		कानून तथा फैशला कार्यान्वयन शाखा	श्री मनोजकूमार गुप्ता

६. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि

मन्त्रालयबाट प्रदान गरीने सेवामा कुनै दस्तुर नलाग्ने । नेपाली नागरिकले सूचनाको हक अन्तर्गत सूचना माग्न आएमा दश पेजसम्मको सूचना निःशुल्क प्राप्त हुने र सो भन्दा माथि भएमा प्रति पेज रु. ५ दस्तुल लाग्ने, सूचनाको प्रकृति हेरी वढीमा १५ दिन सम्मको अवधी लाग्ने ।

७. निवेदन उजुरी उपर निर्णय गर्ने प्रकृया र अधिकारी

(क) प्रकृया

- ❖ मन्त्रालयमा सूचना मागको लागी प्राप्त निवेदन मन्त्रालयका सचिवज्यूको तोक आदेश सहित दर्ता हुने ।
- ❖ पत्र दर्ता भएको मितिले १५ दिन भित्र मागिएका सूचना उपलब्ध गराउने ।
- ❖ १५ दिन भित्र तोकिएको शाखाबाट सूचना उपलब्ध नभएमा उजुरी सूत्रे अधिकारी समक्ष उजुरी दिने ।

(ख) निर्णय गर्ने अधिकारी

❖ सूचनासँग सम्बन्धित विषयको प्रकृति अनुसार मन्त्रालयका सचिव ।

द. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी

सचिव श्री मदन कोइराला

९. सम्पादन गरेका कामको विवरण

मन्त्रालयले हाल सम्म गरेका कामको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

१. वार्षिक समिक्षा गोष्ठी,
२. प्रदेश पर्यटन ऐन, २०७८ संशोधन,
३. प्रदेश पर्यटन नियमावली, २०७८ मस्यौदा तरीको लागि समिति गठन,
४. घुमफिर वर्ष २०७९/८० को कार्यान्वयन,
५. काठमाण्डौमा पर्यटन व्यवसायी एवम् सरोकारवालाहरूसँग अन्तरकृया,
६. दोलखाको सैलुङ्ग गाउँपालिकामा होमस्टे संचालक वा समुदायहरूलाई Hospitality Management Training कार्यक्रम संचालन,
७. नेपाल र्थापिटङ्ग एशोसियसनको सहकार्यमा राष्ट्रियस्तरको र्थापिटङ्ग प्रतियोगिता संचालन,
८. मन्त्रालय स्तरीय चौमासिक तथा वार्षिक प्रगति समिक्षा गोष्ठी ।
९. मातहतका कार्यालयहरूको अनुगमन निरीक्षण,
१०. विभिन्न आयोजनाहरूको स्थलगत निरीक्षण ।

१०. सूचना अधिकारी, प्रवक्ता र प्रमुखको नाम पद

यस मन्त्रालयको प्रमुख श्री मदन कोइराला, प्रवक्ता महाशाखा प्रमुख श्री उत्तम चापागाईं, सूचना अधिकारी अधिकृत सातौं श्री पुष्करचन्द्र घिमिरे हुनुहुन्छ ।

११. ऐन, नियम, विनियम, कार्यविधि एवं निर्देशिकाको सूची

क. प्रदेश पर्यटन ऐन, २०७८

ख. वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७९

१२. आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण

पर्यटन प्रवर्धन तथा पूर्वाधार विकास कार्यक्रम	प्रथम चौमासिकको कूल बजेट	कूल खर्च	प्रगती %
	६३८७०००	१८८००११	२९.४३

चालु तथा पूँजीगत खर्चको विवरण

संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालय	प्रथम चौमासिक कूल बजेट	कूल खर्च	प्रगती %
पूँजीगत	१४१००००	८०१३६१	५६.८३
चालु	९८०२०००	४८३२३६२	४९.३०

१३. मन्त्रालयमा परेको सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सूचना दिइएको विषय

❖ हाल सम्म कुनै सूचना माग सम्बन्धी निवेदन नपरेको ।

१४. मन्त्रालयको वेबसाईट

यस मन्त्रालयको वेबसाईट <http://mocat.bagamati.gov.np> रहेको छ । उक्त वेबसाईटमा मन्त्रालयको परिचय, मन्त्रालयका कर्मचारीहरु, संगठन संरचना, मन्त्रालय मातहतका कार्यालयहरु, ऐन कानून, प्रतिवेदन, सूचना, प्रेश विज्ञप्ति तथा मन्त्रालयका विभिन्न प्रकाशनहरु सूचीकृत गरिएको छ । मन्त्रालय समयसान्दर्भिक विश्व सूचना संचार जगत जस्तै फेशबुक पेजमा जोडिएको छ यस मन्त्रालयको फेसबुक पेज <http://facebook.com/mocatbagamati> मार्फत मन्त्रालयका प्रेश विज्ञप्ति, विभिन्न कृयाकलापहरु आदी सूचना संप्रेशन गर्ने व्यवस्था गरीएको छ ।